

Avgiftsfri vård i samband med förlossning

Välfärdsområdesstyrelse 13.04.2026

ÖVPH/2262/06.00.00/2026

Beredare Sjöström Pia-Maria
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 040 184 1597, fornamn.efternamn@ovph.fi

Social- och hälsovårdsministeriet har 2024 publicerat en [utredning](#) över hur nativiteten i Finland kunde stärkas. Ur den framgår att ekonomiskt stöd, tillgång till tjänster och trygghet i livssituationen är viktiga faktorer som påverkar viljan att skaffa barn och även om det inte finns ett direkt kausalt samband mellan gratis sjukvårdsbesök och ökad nativitet, pekar utredningen på att tillgängliga och kostnadsfria tjänster kan bidra till att sänka tröskeln för familjebildning.

I Österbotten föds ca 1500 barn per år, varav ca 1000 på Vasa centralsjukhus. Nationellt krävs att ett förlossningssjukhus har minst 1000 födselar per år för att verksamheten ska vara tryggad utan specialtillstånd. Avgiftsfri vård i samband med förlossningar är en konkret åtgärd för att stöda de som planerar att skaffa familj som samtidigt kunde öka dragningskraften hos det egna förlossningssjukhuset.

Välfärdsområdets fullmäktige diskuterade avgiftsfri vård i samband med graviditet och förlossning i samband med behandling av budgeten för 2026. Beslutet blev då att inte gå in för detta. Beslutet baserade sig inte på en tjänstemannaberedning, även om svaret på en fullmäktigemotion fanns som bakgrundsmaterial, utan på ett förslag i samband med budgetdiskussionen som fördes till omröstning.

Som en del i utredningsarbetet i samband med svaret på motionen gjordes hösten 2025 en riskkartläggning gällande avgiftsfri vård i samband med graviditet och förlossning. Vid kartläggningen konstaterades att avgiftsfri vård i samband med graviditet kan vara svår att följa upp, det kan också leda till en viss överanvändning av service. I dagsläget är besöken på mödrarådgivningen och screeningultraljuden avgiftsfria, medan klientavgift debiteras för besök på t.ex. mödrapolikliniken och juren. Avgiftsfri vård i samband med förlossning är däremot lättare att kontrollera. Avgiftsfri förlossning erbjuds i St:Michel och i Rovaniemi och erfarenheterna därifrån är goda. I St: Michel ökade förlossningarna med 20 % då områdets familjer valde det egna välfärdsområdets sjukhus som förlossningssjukhus.

VCS har ett gott rykte som ett tryggt, babyvänligt förlossningssjukhus och avdelningen för förlossningar och kvinnosjukdomar flyttar till nyrenoverade utrymmen i slutet av 2026. Personalen på avdelningen upplevde diskussionen i samband med riskkartläggningen som mycket positiv och man framför ett starkt önskemål om avgiftsfria förlossningar. Framför allt vill man erbjuda familjerna bästa möjliga vård och man ser ett behov av att stöda familjerna i ekonomiskt utmanade tider. Klientavgiften för vård i samband med förlossning är i dagsläget 71,50€/dygn medan kostnaden för anhöriga som övernattar är 40€/dygn. De flesta stannar på avdelningen 2-3 dygn.

Välfärdsområdet fakturerade 2025 ca 370 000€ i klientavgifter för vård i samband med förlossning. Välfärdsområdets kostnader för mammor som fött i andra välfärdsområden är ca 3000 - 6500 € / förlossning ifall det inte rör sig om riskförlossningar som oberoende behöver ske på universitetssjukhus.

Sammantaget är det svårt att göra en exakt ekonomisk konsekvensanalys av att ta bort patientavgifterna för vård i samband med förlossning. Välfärdsområdets finansiering påverkas också av invånarantalet och antalet barn och unga. Med tanke på den sjunkande nativiteten och att många familjers ekonomiska situation är ansträngd är det ändå skäl att försöka genomföra åtgärder som underlättar för de familjer som planerar att skaffa barn. Också i fortsättningen har familjen möjlighet att välja förlossningssjukhus ifall det inte är frågan om sådan riskgraviditet eller –förlossning där vården är centraliserad till universitetssjukhus.

Sektordirektör för barn, unga och familjer Sjöström Pia-Maria

föreslår att välfärdsområdesstyrelsen ska föreslå för välfärdsområdesfullmäktige att

1. den avgiftsfria avdelningsvården i samband med förlossningar ska piloteras på Vasa centralsjukhus under tiden 1.8.2026–31.12.2027
2. den avgiftsfria avdelningsvården ska omfatta hela vårdperioden på avdelningen för förlossningar och kvinnosjukdomar då kvinnan fött barn (dvs. förlossning efter graviditetsvecka 22). Anhöriga som övernattar på avdelningen omfattas inte av pilotförsöket.
3. ett villkor för beslutet och för att pilotförsöket ska kunna påbörjas är att välfärdsområdesfullmäktige i samband med ändringen av budgeten för 2026 och i budgeten för 2027 godkänner att klientavgifterna minskar.
4. pilotförsöket ska utvärderas i samband med planeringen av verksamheten och beredningen av budgeten för 2028.

Beslut:

Bilagor

Distribution